

УДК 739

А.С. Кочешков*, канд. техн. наук, доцент;e-mail: asko@iff.kpi.ua; <https://orcid.org/0000-0001-6923-1403>**В.С. Дорошенко****, докт техн. наук, пров. наук. співроб.;e-mail: doro55v@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-0070-5663>

*Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)

**Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України (Київ, Україна)

ЛИВАРНИКИ І ЛИВАРНА СПРАВА У СВІТОВОМУ МИСТЕЦТВІ (литі паркові й кабінетні скульптури)

У статті здійснено огляд металевих скульптур, створених ливарниками, які через образотворчі засоби розповідають світові про себе і свою працю. Розглянуті зразки декоративного литва демонструють не лише високу майстерність, технологічне мистецтво, завзяття і відвагу фахівців в роботі з гарячим металом, а й художню складову їхньої діяльності. Декоративне лиття металу, до якого належать розглянуті приклади, є складовою ливарного виробництва — одного з найдавніших і найбільш значущих первинних процесів формоутворення металоконструкцій, відомих людству. Лиття металу розвивалось разом із його промисловими революціями, значною мірою слугуючи як рушійною силою, так і своєрідним індикатором інновацій та досягнень цих епох, ставши основою заготівельних процесів для виробництва машин і механізмів. Ливарників, які були активними учасниками цих історико-цивілізаційних процесів, в даній статті представлено в ракурсі їх скульптурного відображення. Вони втілювали свої вміння у вигляді декоративного мистецтва, зокрема у створенні численних пам'ятників, скульптур і барельєфів, які є важливими культурними артефактами та символами розвитку галузі, що нагадують про ключову роль ливарної справи у формуванні економічних і соціальних основ суспільства. Водночас розглянуті скульптурні вироби можуть служити символічними «посланнями в майбутнє», які відображають внесок галузі у становлення технологічних і культурних традицій. В огляді висвітлено ознаки сучасного тренду цифрової трансформації ливарного виробництва, показано вилиту скульптуру комп'ютерного дизайнера, а також наведено приклади декоративних виливків із різних країн світу. Ці витвори не лише зберігають пам'ять про досягнення минулих поколінь, а й надихають на подальший розвиток інженерно-технічної думки та художньої майстерності.

Ключові слова: ливарне виробництво, ливарник, художнє лиття, металеві скульптури, декоративне мистецтво, скульптура ливарника.

Поняття «мистецтво» в широкому сенсі характерне майже для будь-якої сфери діяльності людини, за умови, що результат є креативним, майстерно виконаним не тільки в естетичному аспекті, а й у технологічному. Мистецтво служить людству як засіб розвитку в інтелектуальному, естетичному плані, фіксації суспільно-історичних подій, втілення прагнень та ідеалів. Із самого початку розвитку своєї історії людина усвідомлювала красу навколишнього світу, природи, виготовлених нею речей, знарядь тощо. Разом з еволюцією людини розвивались мистецтво й художня творчість [1].

Отже, декоративне мистецтво (з латині *dekoreo* — «прикрашати», «використовувати для прикрас, оздоблення», «зовнішньо ефектний») — це створення художніх виробів. При цьому, спектр використання технологій художнього лиття з металу в сучасних умовах надзвичайно широкий: від архітектури (малі архітектурні форми — здебільшого чавун) до скульптури (монументи, пам'ятники, меморіальні дошки, епітафіальна пластика, станкова скульптура, рельєф — бронза) [2].

Статтю присвячено огляду скульптур ливарників (часом в епізодах ливарної роботи), виконаних ними самими з глибоким знанням своєї справи та емоційно-поважним ставленням до литих декоративних образів. Ливарники бачили та віддзеркалювали себе в цих скульптурах, наповнюючи їх частиною своєї трудової звитяги. Через ці витвори вони ніби сповіщали світові: «Лише ми з давніх давен здатні безформний камінь чи брухт перетворити на рідину, щоб із неї витворити технічну або декоративну конструкцію, яка приносить користь чи дарує естетичне задоволення». Огляд низки литих декоративних металоконструкцій і сучасних методів їх лиття наведено в роботі [3].

Мистецтвознавці розрізняють монументальну, монументально-декоративну, станкову скульптури. На увагу заслуговує також історична та географічна характеристика виробів. З позицій матеріалознавства, для виготовлення скульптур застосовувались матеріали, що були найбільш текучими та легко відтворювали рельєф поверхні: чавун, бронза тощо. Масовий діапазон виливків становив від кількох тон до кількох грамів, як правило, з нанесенням захисно-декоративного покриття.

Класифікація ливарних виробів передбачає такі основні технологічні показники (табл. 1), повною мірою мірою підпорядковуються і художні виливки.

Таблиця 1

Класифікація ливарних виробів

Ливарні вироби															
За матеріалами			За способом виготовлення					За масою				За конфігурацією			
Чавунні	Сталеві	Кольорові	Лиття в разові форми	Лиття за разовими моделями	Лиття в кокіль	Лиття під вакуумом	Лиття під тиском	Легкі (до 1 кг)	Середні (1–50 кг)	Важкі (50–500 кг)	Дуже важкі (>500 кг)	Прості	Складні	Тонкостінні	Товстостінні

Найчастіше уживаними для художнього лиття є сплави міді — бронзи і латуні; а способи лиття — або в разову піщану форму, або в керамічну за моделями, що витоплюються. За масою виливки — монументальні: важкі і дуже важкі, станкові, а також так звана «дрібна пластика» — в межах 50 кг. Що стосується конфігурації, пам'ятники часто передбачають портретну схожість людині, якій присвячена робота, а статуетки, кабінетні бюсти тощо — зазвичай є складно-рельєфними виробами.

Поряд із вишуканими зразками художнього лиття існують і доволі примітивні твори, вони можуть мати історичну цінність, оскільки є дуже давніми. Яскравим прикладом цього є кулон із 24-каратного золота (рис. 1) віком 6600 років, знайдений на археологічній ділянці Солніцата в Болгарії, він може бути найстарішим литим золотим виробом у світі [4]

Якщо вище йшлося про вік ливарної справи, то стосовно затребуваності в різні часи різні Й. Кононович-Горбацький, ректор Києво-Могилянської академії у1639–1642 рр. у підручнику з логіки зауважував, зокрема, таке: «Жодне мистецтво, жодне ремесло не може уникнути використання металів. Ми бачимо це в

Рис. 1. Кулон із золота в трьох ракурсах (57 г)

Рис. 2. Пам'ятник ливарнику [5, 6]

архітектурі, скульптурі, живописі, музиці та багатьох інших галузях». «Жодне мистецтво, жодне ремесло не може обійтися без застосування металів», — продовжив цю думку О. Месснер у праці «Історія металургії» (Штутгарт, 1949).

Розглянемо ряд прикладів монументального втілення анонсованої теми. На нашу думку, примітними скульптурними подробицями серед вітчизняних відрізняється монумент «Пам'ятник ливарнику» в м. Луганську (рис. 2).

Цей пам'ятник є зразком майстерного художнього лиття, яке не лише відображає професійну специфіку ливарної справи, але й символізує значущість праці ливарників для розвитку промисловості регіону. Композиція монументу виразно передає образ

робітника, символізує його майстерність, відданість і внесок у технічний прогрес.

Вважають, що місто було засноване 1795 р. на території козацького сторожового поста. Важливим етапом його розвитку стало будівництво ливарного заводу в сусідньому селі. 14 листопада 1795 р. було підписано наказ про закладення державного ливарно-гарматного заводу біля річки Лугань. 9 листопада 1882 р. Луганський завод із прилеглим селищем Кам'яний Брід отримав статус міста і назву Луганськ, ставши повітовим центром.

Загалом, скульптури ливарників — це не просто декоративні елементи. Вони є

історичними і культурними артефактами, що підкреслюють значення професії у формуванні технічного і культурного стану суспільства. Такі монументи встановлювалися в багатьох промислових центрах, що свідчить про глобальне визнання важливості ливарників. Ці пам'ятники не лише зберігають пам'ять про видатних представників професії, але й надихають нові покоління на продовження традицій ливарної майстерності.

Серед таких прикладів монументальної скульптури розглянемо фігуру ливарника (рис. 3), встановленого біля штаб-квартири Американського ливарного товариства, що було засноване в Філадельфії в 1896 р. як координаційний центр для технічної і практичної інформації. Сьогодні воно зросло до міжнародної організації з 53 місцевих відділень і 28 студентських секцій в Сполучених Штатах, Канаді та Мексиці, налічує більше 13000 членів та

Рис. 3 Фігура ливарника біля штаб-квартири Американського ливарного товариства

є провідним з питань лиття і технологій у всьому світі [7].

Цікавою є скульптура, присвячена комп'ютерному дизайнеру (рис. 4). Після переходу з паперових креслень до документації на цифрових файлах проектна робота на комп'ютері стала характерною для конструювання литих металовиробів, нанесення на креслення деталі ливарної технології, а також для цифрового моделювання процесу лиття конкретних металоконструкцій із використанням спеціалізованого програмного забезпечення. У скульптурі робочого місця чудово виліплено стілець, стіл, комп'ютер, настільну лампу і навіть куртку. Не вистачає тільки самого техника [8]. Скульптура символізує цифрову трансформацію ливарної справи.

У значно більших прикладах представлено кабінетне литво, що відображає фігури ливарників в роботі та привертає увагу деталями, які підкреслюють складність і точність ливарного ремесла, від робочого інструменту до створення відчуття праці з гарячим розплавом металу. Низку країн Європи представлено такими виливками (рис. 5 – 14).

Рис. 4. Робоче місце проєктанта (литво з мідного сплаву)

Автор	Скульптор: Отто Поетцель, 1876 - 1963 р.р., Німеччина.
Дата	1920-ті р.р.
Матеріал	Чавун
Розмір	Висота: 63 см. Скульптура виконана в стилістиці Ар-Деко
Стан	Збережений

Рис. 5. «Ливарник» [9]

Автор	Бренд: Antykwariat Szarlatan, Польща
Дата	Соцреалізм
Матеріал	Окисдована латунь
Розмір	Висота 18 см, ширина 17 см
Ціна	40000 злотих
Стан	Окислення в багатьох місцях стерто

Рис. 6. Статуетка металіста з окисдованої латуні [10]

Автор	Невідомий
Дата	1950-1960-ті рр., ЧССР
Матеріал	Латунь
Розмір	Висота фігурки близько 25 см, а вага пів кілограма.
Ціна	570 крон
Стан	Хороший

Рис. 7. Стара статуя робітника ливарного цеху [11]

Наступний виріб сюжетно подібний, стилістично комбінований із камнем (мрамор).

Автор	Невідомий, м. Пловдив, Болгарія
Стиль	Соцреалізм
Матеріал	Бронза
Розмір	Висота 18 см, ширина 25 см
Ціна	130 левів
Стан	Хороший

Рис. 8. Стара чорнильниця [12]

Автор	Еріх ван ден Дріш / Ливарний завод, Герне, Німеччина
Дата	Близько 1910 р.
Матеріал	Бронза підписана ливарним знаком [13]
Розмір, маса	Висота 18 см, ширина 25 см, маса 2 кг

Рис.9. «Ливарник»

У розвиток теми автори наводять зображення скульптур, барельєфів та емблем з образами ливарників, отриманих з відкритих джерел Інтернету (рис. 15–17). Навіть на чавунних пічних дверцятах майстерно вилито сцену заливання металу в ливарну форму в ливарному цеху (рис. 16).

В умовах сучасних ринкових відносин доцільно звернути увагу на фінансово-матеріальні аспекти, пов'язані з художнім литвом. Очевидно, що показники «історичності» литого виробу, його унікальність, тираж, географічна локалізація, соціальна приналежність тощо формують цінність артефакту. Сучасні вироби за цими показниками через кілька десятиліть отримують статус раритетів з відповідною ціною. Середньостатистична (договірна) ціна 1 кг литої декоративної бронзи у піщано-глинясті форми складає 10–12 доларів США, а за восковими моделями – 15–17 доларів США і більше.

Загалом, декоративне лиття металу, до якого належать розглянуті приклади, є складовою ливарного виробництва - одного з найдавніших і найбільш значущих

Рис.10. «Двоє працівників ливарного цеху розливають чавун» [14]

Опис	«GELSENKIRCHENER GUSSSTAHL u. EISENWERKE/ VORMALS MUNSCHEID u. CO / GELSENKIRCHEN»
Дата	1889-2008 р.р.
Матеріал	Бронза, маса 1350 г
Розмір	Довжина 78 мм, висота 130 мм, ширина 227 мм
Ціна	Музейний експонат
Стан	Хороший

Опис	Настінний декор «Ливарники»
Матеріал	старовинна бронза
Розмір	Висота 200 мм, ширина 300 мм
Ціна	7000 форинтів
Стан	Хороший

Рис.11. «Двоє ливарників розливають чавун» [15]

Опис	Бронзова фігура, що зображає ливарника за роботою. З маркуванням Cirex.
Дата	1962-1987 р.р.
Матеріал	старовинна бронза
Розмір	Висота 15см
Стан	В хорошому стані

Рис.12. Ливарник за роботою» [16]

первинних процесів формоутворення металопродукції, відомих людству [4, 19]. Лиття металу розвивалось разом з його промисловими революціями, значною мірою слугуючи як рушійною силою, так і своєрідним індикатором інновацій та досягнень цих епох [20]. Воно стало основою заготівельних процесів для виробництва машин і механізмів. Ливарники, які у своєму скульптурному відображенні є предметом розгляду цієї статті, були активними учасниками цих історико-цивілізаційних процесів. Вони не лише залишаються затребуваними сьогодні, але й демонструють значний потенціал для подальшого розвитку галузі.

Ще у 1540 р. італійський інженер і вчений Ваночіо Бірінгуччо, який досліджував алхімію, металургію та ливарну справу, у своєму фундаментальному десяти томному виданні «Піротехнія» писав, що праця ливарника є «вигідним і тонким ремеслом,

Автор	Завод в Вареші, Австро-Угорщина, мета — виплавка та обробка чавуну
Дата	Заснований в 1891 р.
Матеріал	Литий алюміній
Розмір	22 × 26 × 14 см
Ціна	280 євро
Стан	Хороший

Рис. 13. Скульптура чавунного ливарника з Вареші [17]

що надзвичайно захоплює». Ці слова підкреслюють як економічну, так і творчо-інтелектуальну складову ливарної діяльності, що зберігає актуальність протягом століть.

Автор Скульптор Вадим Воробйов
Дата Встановлений у 2012 р.
Матеріал Литий алюміній
Стан Встановлений біля адміністративної будівлі Ливарно-механічного заводу в м. Ліда, Республіка Білорусь.

Рис. 14. «Ливарник» [18]

Рис. 15. Паркові і кабінетні скульптури ливарників

Розглянуті приклади скульптурного мистецтва є вагомою складовою культурної спадщини, що вшановує високий професіоналізм, винахідливість і майстерність людей, які стояли біля витоків сучасної індустрії. Вони слугують символами зв'язку між минулим і сьогоденням, відображають не лише технічний прогрес, але й духовну цінність праці, що заклала основи для інноваційного розвитку, водночас надихають нові покоління на збереження та розвиток традицій технічної і художньої творчості. Такі художньо-промислові артефакти, як історичні маркери, нагадують про ключову роль ливарної справи у формуванні економічних і соціальних основ суспільства, а також є своєрідними «повідомленнями у майбутнє» про внесок галузі у становленні технологічних і культурних досягнень задля подальшого розвитку інженерно-технічної думки та художньої майстерності.

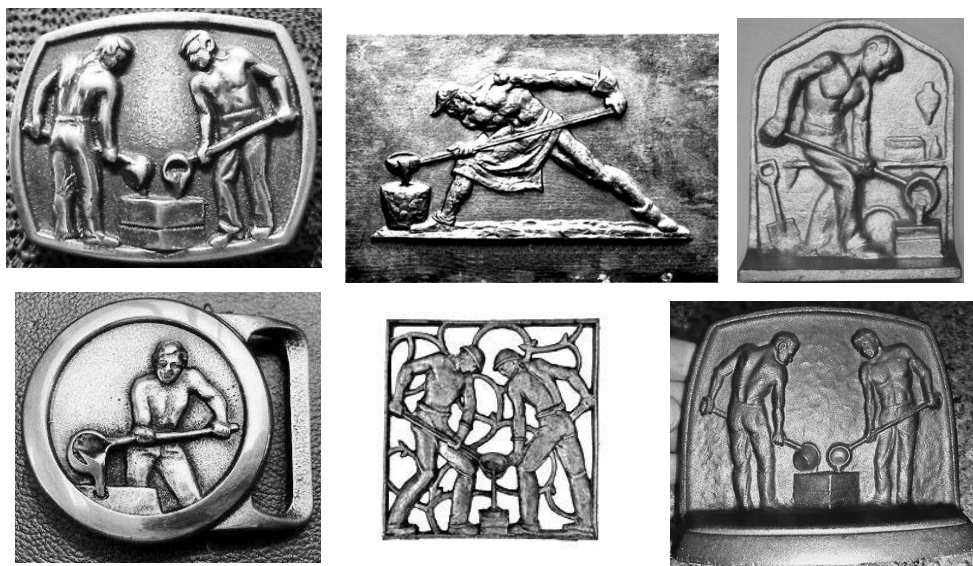

Рис. 16. Барельєфи із зображенням ливарників

Рис. 17. Зображення ливарників в емблемах чи логотипах компаній, асоціацій та фондаций

Список літератури

- 1 История художественного литья: Учеб. Пособие/ Дорошенко С.П. и др. Санкт-Петербург: Изд-во СПбГПУ, 2003. 312 с.
- 2 Кочешков А., Могілевський В. Спеціалізація «Художнє і ювелірне литво». Українська академія мистецтва, дослідницькі та науково-методичні праці, спеціальний випуск. Київ, 2010. С. 97-101.
- 3 Дорошенко В.С. Способы и примеры оптимизации конструкций тонкостенных технических и декоративных отливок. *Металл и литье Украины*. 2016. № 3. С. 32–40.
- 4 6,600-Year-Old 24-Karat Gold Pendant May Be the World's Oldest Bling. 23 Nov. 2015. URL: https://jewelryjudgebengordon.thejewelerblog.com/6_600_year_old_24_karat_gold_pendant_may_be_the_world_s_oldest_bling.html
- 5 Wiki Loves Monuments 2024. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Wiki_Loves_Monuments/
- 6 Monument to casters in Luhansk. URL: https://.wikimedia.org/wiki/Category:Monument_to_casters_in_Luhansk
- 7 American Foundry Society NEW! 30 Jul. 2024. URL: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.viethconsulting.AFSWchapterapp&hl=uk&pli=1>
- 8 15 стильных скульптур со всего мира. 17 ноября 2022. URL: <https://fishki.net/4303650-15-stilynyh-skulyptur-so-vsego-mira.html>

- 9 Отто Поерцель, Gießereiarbeiter URL: <https://www.artnet.de/k%C3%BCnstler/otto-poertzel/12>
- 10 Hutnik figurka z mosiądzu oksydowanego, URL: <https://one.bid/en/rzezby-hutnik-figurka-z-mosiadzu/1188036>
- 11 Stará soška slévače, URL: <https://aukro.cz/stara-soska-slevace-7004336133>
- 12 Стара мастилница от СОЦА от мрамор и метал. гр. Пловдив, URL: <https://bazar.bg/obiava-40220076/stara-mastilnitsa-ot-sotsa-ot-mramor-i-metal>
- 13 Erich van den Driesch / Der Gießer / um1910 / Bronze, signiert mit Gießermarke. 2003. URL: https://www.ebay.at/itm/254154236407?_skw=bronze+skulptur+giesser&itmmeta
- 14 Alte Bronzefigur zweier Arbeiter in einer Gie erei, Gelsenkirchener Gusswerke, URL: <https://www.ebay.com/itm/225492111931>
- 15 Настінний декор старовинна бронза «Ковалі», URL: https://www.jofogas.hu/komarom_esztergom/Regi_Bronz_fali_disz_Kohaszok_30_cm_x_20_cm_151133582.htm
- 16 Bronzen figuur, voorstellend een werkende bronsgieter, URL: <https://www.twentsveilinghuis.nl/nl/objekte?aid=24&lstatus=0&Accid=9&pagenumber=3>
- 17 Skulptura ljevača željeza iz Vareši, URL: <https://www.njuskalo.hr/skulpture/skulptura-ljevaca-zeljeza-varesi-oglas-39974629>
- 18 ОАО «Лидский литейно-механический завод» 39 лет!, URL: <https://www.ilmz.by/novosti>
- 19 Davey, C.J. The early history of lost-wax casting. In *Metallurgy and Civilisation: Eurasia and Beyond*; Mei, J., Rehren, T., Eds.; Archetype Books: London, UK, 2009; pp. 147–154
- 20 Dirk Lehmhus. Advances in Metal Casting Technology: A Review of State of the Art, Challenges and Trends - Part I: Changing Markets, Changing Products. *Metals* 2022, 12(11), 1959; <https://doi.org/10.3390/met12111959>.

Надійшла 18.03.2025

References

- 1 Doroshenko S.P. et al. (2003). History of artistic casting: Textbook. Benefit. St. Petersburg: SPbSPU Publ. House,. 312 p. [In Russian].
- 2 Kocheshkov A., Mogilevsky V. (2010). Specialization “Art and Jewelry Casting”. Ukrainian Academy of Art, Research and Scientific-Methodical Works, Special Edition. Kyiv. P. 97–101. [In Ukrainian].
- 3 Doroshenko V.S. (2016). Methods and examples of optimization of designs of thin-walled technical and decorative castings. *Metal and casting of Ukraine*. No. 3. P. 32–40. [In Russian].
- 4 6,600-Year-Old 24-Karat Gold Pendant May Be the World’s Oldest Bling. 23 Nov. 2015. URL: https://jewelryjudgebengordon.thejewelerblog.com/6_600_year_old_24_karat_gold_pendant_may_be_the_world_s_oldest_bling.html
- 5 Wiki Loves Monuments 2024. URL: https://uk.wikipedia.org/Wiki_Loves_Monuments/Monument_to_casters_in_Luhansk. URL: https://.wikimedia.org/wiki/Category:Monument_to_casters_in_Luhansk
- 6 American Foundry Society NEWI. 30 Jul. 2024. URL: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.viethconsulting.AFSWchapterapp&hl=uk&pli=1>
- 7 15 Stylish Sculptures from Around the World. November 17, 2022. URL: <https://fishki.net/4303650-15-stilynyh-skulyptur-so-vsego-mira.html>
- 8 Otto Poertzel. Gießereiarbeiter URL: <https://www.artnet.de/k%C3%BCnstler/otto-poertzel/12>
- 9 Foundryman figurine made of oxidized brass. URL:
- 10 Old statuette of a foundryman. 06.02.2022.
- 11 URL: <https://aukro.cz/stara-soska-slevace-7004336133>
- 12 An old inkstand from SOCA made of marble and metal. city Plovdiv. Sep.11 2024. URL: <https://bazar.bg/obiava-40220076/stara-mastilnitsa-ot-sotsa-ot-mramor-i-metal>

- 13 Erich van den Driesch / Der Gießer / um 1910 / Bronze, signiert mit Gießermarke. 2003. URL: https://www.ebay.at/itm/254154236407?_skw=bronze+skulptur+giesser&itmmeta
- 14 Alte Bronzefigur zweier Arbeiter in einer Gießerei, Gelsenkirchener Gusswerke. 19. Sep. URL: <https://www.ebay.com/itm/225492111931>
- 15 Wall decoration old bronze "Blacksmiths". URL: https://www.jofogas.hu/komarom_esztergom/Regi_Bronz_fali_disz_Kohaszok_30_cm_x_20_cm_151133582.htm
- 16 Bronzen figuur, voorstellend een werkende bronsgieter. 18 okt. 2013 URL: <https://www.twentsveilinghuis.nl/nl/objecte?aid=24&lstatus=0&Accid=9&pagenumber=3>
- 17 Sculpture lightning is Vareshi. URL: <https://www.njuskalo.hr/skulpture/skulptura-ljevaca-zeljeza-varesi-oglas-39974629>
- 18 JSC "Lida Foundry and Mechanical Plant" is 39 years old! 01.10.2024. URL: <https://www.llmz.by/novosti>
- 19 Davey, C.J. (2009). The early history of lost-wax casting. In Metallurgy and Civilisation: Eurasia and Beyond; Mei, J., Rehren, T., Eds.; Archetype Books: London, UK; pp. 147–154.
- 20 Dirk Lehmhus. (2022). Advances in Metal Casting Technology: A Review of State of the Art, Challenges and Trends - Part I: Changing Markets, Changing Products. Metals, 12(11), 1959; <https://doi.org/10.3390/met12111959>.

Received 18.03.2025

A.S. Kocheshkov, PhD (Engin) Associate Professor; e-mail: asko@iff.kpi.ua;
<https://orcid.org/0000-0001-6923-1403>

V.S. Doroshenko, Dr. Sci. (Engin.), Senior Researcher Scientist, Leadibg
 Researcher; e-mail: doro55v@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-0070-5663>

**National Technical University of Ukraine Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute (Kyiv, Ukraine)

*Physico-technological Institute of Metals and Alloys of the NAS of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

THE ART OF CASTING: SCULPTURAL PORTRAITS OF FOUNDRIES

The article presents an overview of metal sculptures created by foundries, who tell the world about themselves and their work through visual means. The considered samples of decorative casting demonstrate not only high skill, technological art, zeal and courage of specialists in working with hot metal, but also the artistic component of their activity. Decorative metal casting, to which the considered examples belong, is a component of foundry production - one of the oldest and most significant primary processes of forming metal structures known to mankind. Metal casting developed along with its industrial revolutions, largely serving as both a driving force and a kind of indicator of innovations and achievements of these eras, becoming the basis of procurement processes for the production of machines and mechanisms. Foundries, who were active participants in these historical and civilizational processes, are presented in this article from the perspective of their sculptural reflection. They embodied their skills in the form of decorative art, in particular in the creation of numerous monuments, sculptures and bas-reliefs, which are important cultural artifacts and symbols of the development of the industry, reminding of the key role of foundry in shaping the economic and social foundations of society. At the same time, the considered sculptural products can serve as symbolic "messages to the future", reflecting the contribution of the industry to the formation of technological and cultural traditions. The review did not ignore the signs of the modern trend of digital transformation of foundry production, showing the cast sculpture to a computer designer, and also sought to provide examples of decorative castings from different countries of the world. These works not only preserve the memory of the achievements of past generations, but also inspire the further development of engineering and technical thought and artistic skill.

Keywords: foundry production, foundry, artistic casting, metal sculptures, decorative art, foundry sculpture.